

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8⁻, ZA DIJAKE KRON 6⁻; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10⁻, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13⁻

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 15. OKTOBRA 1914 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 7.

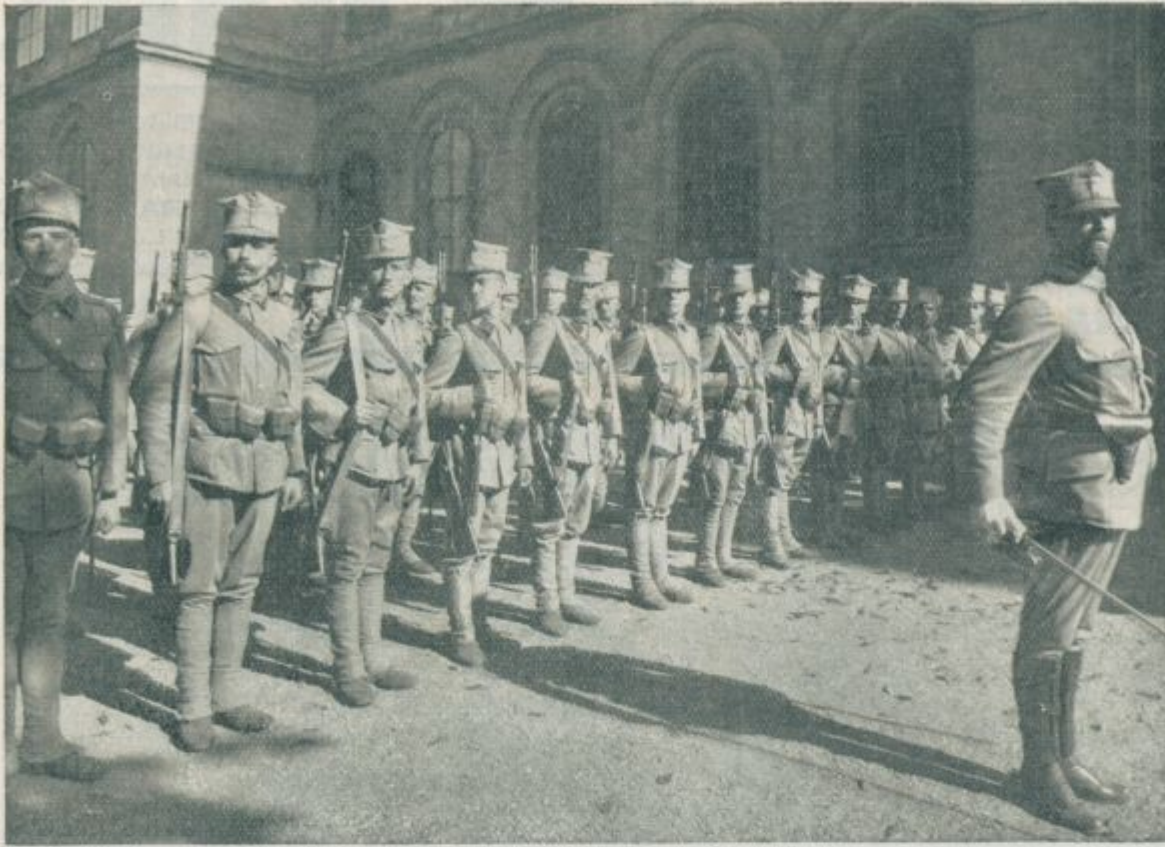
Zmaga generala Hindenburga pri Mazurskih jezerih.

Ljubljana. Naši bogoslovci v službi Rdečega križa. — Bogoslovci, kateri so se zadnja leta pod vodstvom voj. zdravnikov vadili v bolniški strežbi, so začeli sedaj praktično uporabljati svoje znanje. Naša slika nam kaže dva bogoslovca-strežnika in njiju ranjence, ki so nastanjeni v Mladiki.

Gorica. V soboto 3. oktobra je skupina goriških dam priredila v proslavo cesarjevega godu obhod po mestu v svrhu nabiranja darov za vojake. Nabrali so se vsled velike požrtvovalnosti prebivalstva trije polni vozovi raznega blaga, obleke, živil in krepčil. Naša slika nam kaže prizor, ko je skupina dam z vozom nabirala v Gosposki ulici pred Knjigarno Katol. tisk. društva. Vozovi so bili okrašeni z zelenjem in zastavami.

Poljski legionarji. Stotnija, sestavljena iz dunajskih Poljakov, se je odlikovala v boju z Rusi.

Franc.

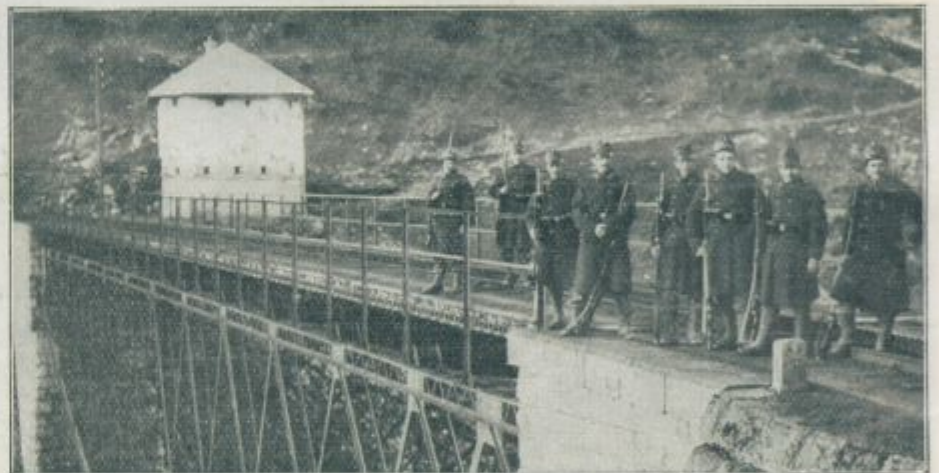
Češki napisal Jan Neruda.

Še dandanašnji se dobro spominjam muzikanta Franca in gotovo se ga spominjajo še mnogi drugi v našem mestu.

Franco je bil majhen, zelo majhen. Njegov zardeli nosek je bil tenek in prozoren, na ustih je ležala trudnost, iz plavega očesa je sijala prošnja — najganljivejša prošnja, ki sem jo kdaj videl v starem, medlem očesu. Na sivi glavi se je zibala zelena, obnošena kapa z majhnim ščitom, ki je bil trd, pa v sredi razklan na dvoje. Take kape nosijo danes le še najmanjši otroci po vaseh. Posvaljkana zelena suk-njica z obdrgnjenim žametastim ovratnikom je imela krive, raztrgane gumbnice. Hlače so bile tenke, na kolenih zelo ob-

rabljene. Pri vseh teh nezgodah je bil Franco še pohabljen — grbo je imel.

Akoravno je bila njegova zunanost nenavadna, celo čudaška, si otroci vendar nismo drznili zasmehovati ga; še bali smo se ga. Franco je imel kratko sapo in je močno

Avstrijski vojaki na črnogorski meji.

Prizor z bojišča. Nekaj sto korakov za strelno črto.

raslih drznil šaliti in norčevati z njim, le delavci, ki so na ulici drva žagali, so navadno klicali za njim: »Glejte ga no, mi se potimo, Franco pa naravnost iz gostilne!«

Takrat je moj oče večkrat zahajal v gostilno na vrček piva. Tam so se zbirali zlasti stari topničarji, njegovi nekdanji vojaški tovariši. Tudi mene je včasih vzel seboj. Z žemljico v roki sem tiho, tiho sedel poleg njega ter poslušal povesti, ki so si jih že v dvajsetih pripovedovali.

Nekega dne smo našli tam Franca.

Sredi prešerne, glasne, vriskajoče družbe je igral na svojih starih goslih, kar je kdo pozelel. Ne vem, zakaj sem začel ob veselih pesmicah žalostnega Franca jokati; nič ne vem, kako se je to zgodilo.

Krčma je bila polna dima in ropota in vpitja.

Naenkrat je nekaj najbolj prešernih vstalo, pograbilo Francovo stol in ga postavilo z njim vred na mizo.

Splošen radosten smeh je pozdravil Franca, ki se je zibal sem in tja. On je že vedel, kaj mora storiti. Začel je drgniti »tuš« in je zavriskal. »lhuhu!« je bil bolj podoben bolestenemu kriku nego veselju. Pa takih razlik ljudje ne opazijo.

kašljal. Kadar je hotel na svoje stanovanje, ki je ležalo visoko, je šel s trudnim korakom po strmem klancu navzgor in počival pri vsakem dvajstem koraku, naslonivši se s hrbtom na zid in opirajoč se z nagubanimi rokami ob kolena. Tedaj smo šli rajši po ovinku, da ni bilo treba tesno mimo njega. Če me je poslala mati, da mu dam krajcar, sem mu ga ponudil s tresočo roko in pridržano sapo. Ravno tako se je malokdo izmed od-

»Glejte ga, kakšen je!« je dejal z veselim smehom drvar Strnad. »Pa naj reče kdo, da ni na las podoben zemlji na pekovi mizi!«

Gostje so se zasmeli. Franco je še enkrat zdrgnil tuš in je še enkrat zavriskal. Pa njegov »lhuhu!« je pretrgal strašen kašelj.

»Le odkašljaj se! Kašelj ti bo še dal po grbi! Kmalu bo ena vdova več na svetu... Povej nam no, kaj ti je prišlo na misel, da si vzel tako veliko ženo?«

»No,« je odgovarjal Franco med kašljem, »mislil sem si... če ona pridá... kar imam jaz premalo... bova obadva cela človeka...«

»Kolikokrat te pa pretepe?«

Franco, ki ga je še vedno stresal kašelj, ni slišal vprašanja.

»Kaj si rekel?«

»Če te nikoli ne nabije?«

Zaradi gostega dima, ki je bil zgoraj še gostejši, ni Franco več mogel zdržema govoriti. Sapa mu je bila še krajša in včasih, kadar je izpregovoril besedo, mu je popolnoma pošla.

»O pač — včasih me nabije! Največ ob četrtkih in petkih, kadar ni od vas, sti-

skači, nobenega krajcarja več dobiti... Brez petindvajsetih grošev ne smem domov... Če imam manj, potrkam prav nalahko na vežna vrata... Žena že vé in me pusti, da čakam celo uro... Drugi dan dobim samo kruha in vode, in ker bi se ob suhem kruhu pusto držal, mi hrbet namaže... Če pa imam petindvajset grošev ali še več, tedaj potrkam na vrata s peto in preklinjam, dokler mi ne odpre. Potem jemo prašičjo pečenko in kislo zelje... lhu...»

Hotel je zopet nastaviti lok, toda močan, boleč kašelj, ki se je čudno ujema s splošnim smehom naokrog, ga je tako trdo stresel, da so mu roke omahnile in gosli padle po tleh. Če bi Strnad ne bil priskočil, bi se Franc tudi sam bil zgrudil.

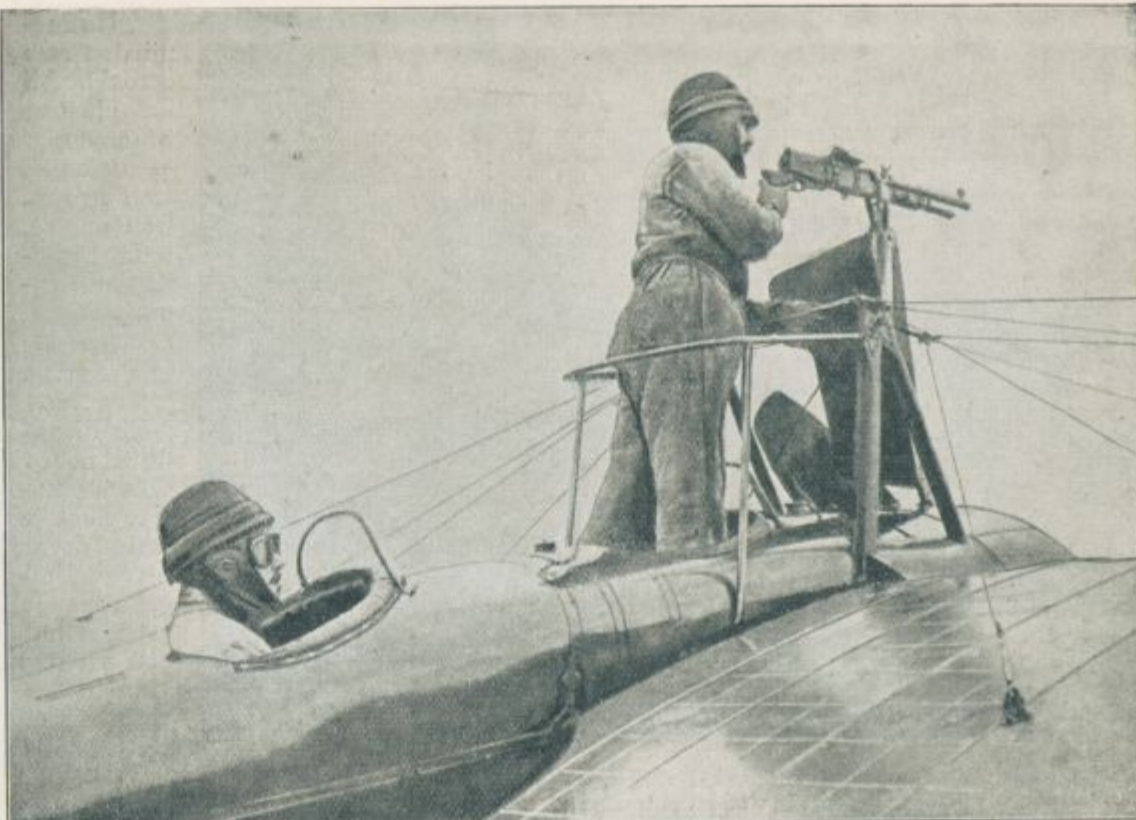
»Slabo mu je, potepuhu... Krčmar, kozarček brinjevca!... Franc, pojdi domov, potrkaj s peto in se naspil!«

Opotekaje se je stopil Franc iz krčme. V veži ga je objel mrzli zimski zrak. Obstal je, oprl roke ob kolena in si rekel tiho:

»... In ves čas se mi je zdelo, da me nekaj kliče domov...«

Stopil je na prosto. Na ulicah je nalletaval sneg, kakor bi se hoteli vsi oblaki pogrezniti na zemljo. Pihal je močan veter in je s piskom in stokom podil sneg pred seboj.

Sklonjen in sključen, z rokami na kolenih, je šel Franc dalje. Bal se je piša,

Francoski aeroplan z mitraljezo, določen za boj s sovražnimi letali.

vsakem oglu je obstal, da se odpočije. Slednjič je prispel do svojega stanovanja

in je imel komaj še toliko moči, da je pozvonil. Noga mu je zdrsnila na pragu in obležal je nezavesten v snegu.

Nekaj trenutkov je bilo tiho. Nato so se začeli koraki in vrata so se odprla.

Na pragu se je prikazala močna, velika žena.

»Dobri Bog!... Ti moj ljubi Francelj — kaj pa je s teboj?«

Urno je priskočila in dvignila moža s tal, kakor bi bil otrok.

»Kako je Mariji?«

»Dobro... dobro!« je odgovorila in ga na rokah odnesla noter.

»Le tiho... da je ne prestrašimo,« je zašepetal Franc na vratih svojega stanovanja.

Žena ga je brez besede posadila na stol poleg mize.

»Ali spi?« — In Franc je s silo zadušil kašelj, ki ga je zopet napadal.

»Da, da. Spi.« — Žena je odgovorila s tihim, trepetajočim glasom in je pokleknila k slamnjači, ki je ležala na tleh.

Medla svetloba oljnate luči je obsvetljevala revno ležišče in na njem šibko postavlo morda desetletne deklice. Kot noč črni lasje so neredno padali navzdol, kakor navadno pri ljudeh, ki so bili dolgo navezani na posteljo, in so obsenčevali izmučeno, od jetike razjedeno obličje. Oči so bile zaprte, zastirale so jih modrikaste

Prizor s črnogorskega bojišča. Naši vojaki počivajo po napornem maršu.

ki je podil snežne oblake preko trga, kajti sam je bil komaj kaj težji in močnejši od malih snežink. Pa vse ni nič pomagalo.

»Kar zdi se mi, da me nekaj kliče domov... Bo pač treba trdo korakati...« Tako šepetaje je slednjič stopil iz zavetja. Veter se je zagnal z vso silo vanj in mu vrgel snega v obraz. Zaprl mu je sapo, začel je tipati okrog po kaki opori — še en sunek vetra — in nesrečnež se je kakor lahko pero opotekel nazaj in se zgrudil.

Minilo je precej časa, preden se je vzdignil.

»... Moram, moram domov... Umrli bi strahu in skrbi,« je zopet zašepetal, da se ojunači.

Dolgo, zelo dolgo je hodil Franc po ulici navzgor. Skoro pri vsaki hiši, pri

Alžirski pešaki. Kakor znano, so Francozi poklicali mnogo svojih afrikanskih polkov na evropsko bojno polje.

Pogled na Pariz v bližini Eiffelovega stolpa, na katerem sedaj deluje brezžična brzovjavna postaja in reflektorji proti zrakoplovom.

veke. Roke deklice so bile sklenjene kakor k molitvi.

»Kako je z otrokom? Vedno me je nekaj klicalo domov... Hitel sem, kolikor sem mogel... Glej, ali ne leži sirota kakor angelček? No, ne jokaj, stara, saj sem prinesel denarja za zdravila.«

»Ta ne potrebuje več zdravil.«

Žena ni več mogla joku premagovati in se je ihté vrgla na deklico.

»Mrtva?«

Franc je s pretresljivim krikom planil pokonci. — Zdelo se mu je, da se mora sam prepričati o strašni nesreči — toda komaj se je prestopil, se je zgrudil nezavesten na tla.

Državni poslanec prof. dr. Drexel, ki se nahaja v ruskem ujetništu.

lja na pekovi mizi?« je slednjič izpregovoril drvar Strnad s težavo. — »Kar vzel bi t dva otroka na roke in oba naenkrat odnesel...«

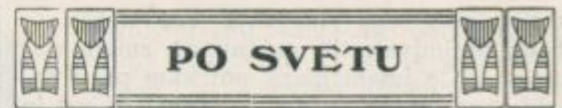
Zastal mu je glas, obrnil se je in si obrišal solze iz oči. —

Bledi angelček je trudnega Franca poklical, dalje klical, k sebi priklival.

Naslednji dan smo otroci hodili na njegovo stanovanje. — Prihajali smo kropit. Bali smo se, toda prihajali smo vendarle.

Soba je bila polna sočuvstvenih in radovednežev. Poleg jake žene je stal drvar Strnad. Dolgo časa je strmela na oba mrliča, ki sta ležala drug poleg drugega.

»Pa recite, če ni kakor žem-

PO SVETU

Vojska z Rusi.

Ruski načrt je bil, kakor znano, prodrati iz Galicije proti vzhodu in zasesti Dunaj ter preko Karpatov proti jugu in si osvojiti Budimpešto. Načrt je bil drzen, in če bi se posrečil, bi pač vojska med Avstrijo in Rusijo bila končana; Rusi, ki niso še nikdar zmagali, kadar so se borili sami, brez zaveznikov, proti sovražniku, bi slavili svoje prvo in največje zmago-slavje.

Rusi so tudi zastavili vse svoje sile, da svoj načrt izvedejo. Brezštevilne ruske čete so poplavile Galicijo in z odločnostjo, ki je že mejila na divjaštvo, so žrtvovali stotisoče človeških življenj, da izvedejo svojo drzno namero. Sreča jim je bila od začetka mila. Hitro so prekoračili slabo zavarovano gališko mejo, z velikansko premočjo so korakali vedno dalje v Galicijo in naše lepe zmage na Ruskem Poljskem pri Krasniku in Lublinu so postale skoro brezpomembne, ker se je sovražnik vrgel z vso močjo proti naši gališki ar-

Prebivalstvo beži pred prodirajočim sovražnikom.

PODLISTEK

Albanska špijonka.

Povest iz balkanske vojske. Spisal Ivan Dolinar. (Dalje.)

Spodbodel je konja s tako močjo, da se je vzel na zadnje noge in se potem takoj vrgel v valove šare. Plemenita žival je začela krepko plavati, kakor hitro ji je zmanjkalo tal pod nogami. Jordaković se je oklenil konja krog vratu in je bil tako še precej varen pred turškimi krogami, ki so sedaj že bolj poredkoma, posamez žvižgale nad gladino.

»K Srbom moram priti; ujeti se ne dam!« si je major glasno ponovil sklep, ki ga je že tolikokrat storil v srcu med bitko, in je otipal samokres za pasom. Levico, ki ga je pod komolcem lahno skelela, je vtaknil v mrzlo vodo, ki mu je zelo dobro dela.

»Hitreje, hitreje!« je rekel Jordaković in spodbodel konja. Toda ta je obrnil svoje velike, pametne oči h gospodarju in ga pogledal, kakor bi mu hotel reči: Ali

ne storim, kar morem? Major je hotel priti do obrežja, potem je že bil precej na varnem; s previdnostjo bi se prikradel do svojih čet, ki so taborile v ozadju; glavno mu je bilo, da ima šaro za seboj, proti kateri so zopet prodirali zjutraj pregnani Turki. In ravno zato, ker se mu je tako mudilo preko reke, se mu je zdelo, da konj kar ne pride naprej, da si je žival kljub teži na hrbtu in sedlu, ki jo je oviralo v gibanju, plavala s podvojeno močjo. Kakor bi konj uganil gospodarjevo namero, ni plaval naravnost preko reke, temuč se je prepuščal deročim valovom, da so ga zanašali počasi navzdol — proti spodnjemu koncu toka, kjer je bilo vse tiho in mirno. Nič se ni menil za krogle, ki so od časa do časa udarile poleg njega v vodo. Le ko je reka prinesla mimo mrliča, srbskega utopljenca, tedaj se je vznemiril, izgubil ravnotežje in se za hip pogreznil globlje v vodo. Major ga je udaril po vratu, ki ga je držal visoko iz valov: »Nič se ne boj, moj junak!«

Toda konj se ni dal več umiriti. Začel se je naglo potapljati, le še glava s prestrašenimi, okrvavljenimi očmi je molela iz vode. Gibanje je postalo nerodno — major je čutil, da morata kmalu izginiti pod vo-

do. Potegnil je z desnico z vso močjo za vajeti, konj se je stresel, še enkrat dvignil glavo, ki je pa takoj nato popolnoma izgubila pod vodo. Tedaj je major tudi opazil, da voda pod konjem rdi.

»Ranjen je, v prsi je ranjen!«

V trenutku je bil iz sedla in skušal plavati poleg konja, ki je zopet dvignil glavo nad vodo, ko je bil rešen bremena. Toda majorjeva levica, ki je bila ranjena, je bila tako oslabela in ga je pri vsakem mahljaju tako zbolela, da je sprevidel, da je izgubljen. Konj je še plaval z zadnjimi močmi, ali pravzaprav, držal se samo nad vodo, ki je oba naglo nosila naprej. Jordaković se je z levico prijel vajetov in je z desnico plaval, prepuščajoč se valovom, vedno dalje, dalje, srečujoč na svoji poti le mrtve vojake in ubite konje, vedno dalje, dalje s tokom reke med obrežji, kjer je že zdavnaj potihnil vojni šum. Čutil je, kako mu moči pojemajo in da tudi konj omahuje. Nekaterikrat se mu je stemnilo pred očmi, lahno, lahno se mu je bližala omedlevica, z vsako kapljico krvi, ki jo je izgubljal, je bila bliže.

»Ali se tako končuje moje življenje? Milena, ali je to najin veliki dan?«

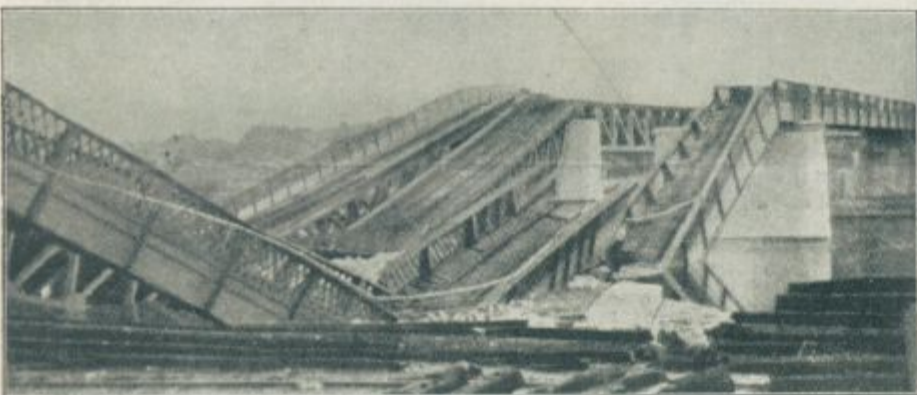
madi. Treba je bilo torej to okrepiti in v ta namen so se morale na Rusko prodirajoče sile vrniti v Galicijo. Medtem je sovražnik dobil časa, da je prišel do Pžemišla, ga obkolil in začel oblegati, da je prodril do Bieča in preko Karpatov v severno Ogrsko.

Toda tudi naše čete niso bile ta čas brez dela. Armade, ki so delovale v Rusiji, so se združile z našo gališko armado; do gališke meje je prispel tudi nemški general Hindenburg s svojimi četami, da skupno z nami nastopi zoper Ruse. Obenem so naši vrgli Ruse z Ogrskega nazaj v Galicijo, si zopet osvojili Marmaroš Siget, ki je bil že v ruski posesti, in očistili deželo sovražnika.

Kakor se zdi, se je začelo sedaj važno razdobje v zgodovini severnih bojev. Naše čete so se doslej — če izvzamemo junaške boje na Ruskem Poljskem — vedno umikale, ker so bile za velik napad prešibke. Pred kratkim so se ustavile in so začele Ruse potiskati nazaj. Mesto za mestom, ki so bila prej od Rusov osvojena, prihaja zopet v našo oblast, v njih se zopet naseljujejo naši uradi, prejšnje mirno življenje se zopet začinja. Hrabra posadka v Pžemišlu se junaško drži, je uspešno odbila ruske napade, in ko so ji še ostale naše čete mogle prihiteti na pomoč, so se Rusi morali izpred trdnjave umakniti proti

Z belgijskega bojišča. Pogled na fort, razrušen od nemških težkih oblegovalnih topov.

Uničeni železniški most pri Namiru, ena od najznamenitejših zgradb sedanjega časa.

vzhodu. Bruhajočemu ognjeniku so primerala vojna poročila trdnjavo med ruskim napadom; kar se ji je približalo, vse je padlo. Rusi so bili s strahovitimi izgubami odbiti. Pri zadnjem napadu so Rusi izgubili približno 40.000 mož. — Ker se je pa naša armada vedno bolj bližala Pžemišlu, je bil za Ruse zadnji čas, da opuste napade.

Vojni plen. Nemci peljejo skozi Berlin uplenjene ruske strojne puške.

Tisti dan je gospa Milena preživela kakor v vročici. Ležala je na svojem mehkem minderju, nepremična, mrzlično žarečih oči, ki so bile uprte vedno v eno točko, trepetajočih rok, in je le zdajpazdaj izpregovorila kako besedo. Omar, štirinajstletni Albanček, njen služabnik, ki je čepel v kotu sobe čakajoč povelja, je bil v strahu in skrbeh. Ves dan ni bilo nobene pametne ukaza, na svoja ponižna vprašanja ni dobival odgovora, vse njegove ljubeznive ponudbe so bile zavržene.

»Alah ji je omračil um,« si je mislil Omar; »odkar je umrl njen gospod, jo boli srce in se ne dá zaceliti. Žalost in premišljevanje ji je zastrupilo duha, v temi je njena duša, odkar je padel njen gospod Prenk Roda.«

Ko je bilo še zgodaj zjutraj, ga je vprašala Milena:

»Omar, ali si tukaj?«

»Tukaj sem in čakam Vaše zapovedi.«

»Kaj slišiš, Omar?«

»Slišim pokanje pušk in grmenje topov. Daleč je, pri reki.«

»Mislila sem, da me domišljija moti. — Stopi k oknu, Omar, in pogledj! Kaj vidiš?«

»Vidim velik dim, in da gori gozd.«

»Ali vidiš Srbe v njem, da kriče in ne morejo iz ognja? Ali vidiš Jordakovića, da mu plamte lasje in da si trga gorečo obleko s telesa? Ali vidiš, da rjove, da maha z opečenimi rokami in trpi kakor pogubljeni v peklju?«

Omar se je zgrozil.

»Ne vidim, gospa. Teга ne vidim.«

»Domišljija me moti,« je rekla Milena.

»Njene misli so se razbolele,« si je dejal Omar, »srčno gorje jo mori.«

In zopet je bilo vse mirno v sobi. Omar je tiho, molče čepel v kotu in se je komaj upal dihati. Njegovo oko se ni odvrnilo od gospe niti za hip. Ko se je solnce bližalo poldnevu, je rekla Milena:

»Omar, ali nič ne slišiš?«

»Nič ne slišim, gospa. Topovi so utihnili.«

»Ali ni dolina vsa rdeča od krvi? Ali ne vidiš moža na polju, v srce zadetega? Dva krokarja sedita na njem in mu klujeta oči.«

»Teга ni videti, gospa. Dolina je kakor vedno. Le dim se še ni dvignil nad njo.«

»Zdelo se mi je, da vidim dva črna ptiča, ki mu trgata srce in pijeta oči.«

»Bolest Vam je omotila pogled, gospa. — Poldne je, čas obeda, okrepčati se morate.«

»Videla sem, kako mu je srce zadnjikrat vztrepotalo, preden ga je krivokljuna ptica umorila.«

»Ali ko bi vzeli vsaj fildžan kave?« je nadaljeval Omar.

Toda v sobi je bilo vse tiho in Albanček se je zopet stisnil v svoj kot.

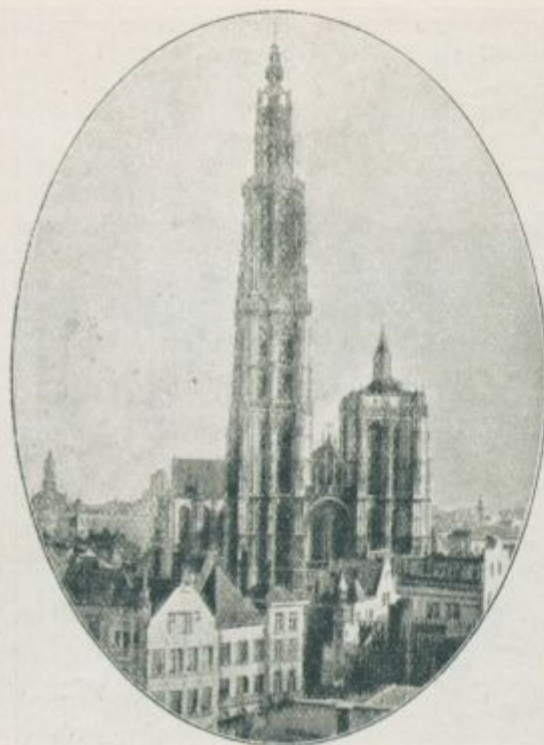
Proti večeru pa, ko je solnce začelo zahajati in je krvava večerna zarja posvetila skozi Milenina okna, je špijonka nenkrat iztegnila roko in hripavo zavpila, šklepetaje z zobmi:

»Na njegovem čelu je rdeča rana in se sveti kakor rubin na solncu. Videla sem čisto natanko. Sedaj vem.«

»Blodne sanje Vam motijo duha,« je rekel preplašeni Omar; »zatisnite oči, gospa, in skušajte zaspati! Spanje Vas bo umirilo.«

»Sedaj vem,« je ponovila Milena.

Potem je utihnila, glava ji je omahnila na blazino, čudna vročica se je poglela. Ležala je nema, kakor mrtva v večernem

Stolna cerkev v Antwerpnu, katerega so zavzele nemške čete. Cerkev je krasen umetniški spomenik iz 14. stoletja.

Vojska s Srbi.

Ista usoda, ki je Srbe doletela v Sremu, jih zasleduje sedaj tudi v Bosni. Kakor Savo, tako so Srbi prekoračili

Dež. odbornik dr. Evgen Lamp, instaliran za stolnega kanonika.

tudi Drino v nadi, da jim monarhija vsled težkega boja na severu ne bo mogla zastaviti poti. — Brez odpora so stopili na več krajih na bosenska tla in na jugozahodu so skušali Črnogorci posnemati njihov zgled. Medtem so bili Črnogor-

ci z velikimi izgubami vrženi nazaj, naše čete so prekoračile Drino in se utrdile na srbski zemlji in pred kratkim je došla vest, da je naša armada dosegla pri Višegradu, ki leži na srbski meji, zopet lep uspeh: Srbi so bili popolnoma poraženi in so zbežali, en srbski bataljon so naši ujeli ter zaplenili več brzostrelnih topov.

V Srbiji morajo vladati obupne razmere. To nam dokazuje že dejstvo, da je srbska vlada morala zapustiti Niš, kamor je pribežala iz Belgrada, ter se nastaniti v Skoplju. Srbiji zlasti primanjkuje bolnišnic, zdravnikov in zdravil, kar bo zanj pri velikem številu ranjencev morda usodno. Čete so z živežem slabo oskrbljene — saj večkrat dohajajo poročila, da najdejo v drobovju padlih srbskih vojakov zgolj — oves! Nekateri prorokujejo, da se bo Srbija mogla držati samo še en mesec; to poročilo ni verjetno, ker je srbska žila-

vost in vztrajnost znana in preizkušena. Toda dolgo časa se vendar ne bo več mogla braniti pred zunanjim in notranjim polomom.

Nemško-francoska vojska.

Antwerpen, ki je močno utrjen s trojnimi pasovi trdnjav, se ni mogel dolgo časa braniti nemškega napada. Težki nemški oblegovalni topovi so prvi pas utrdbo podrli in usuli tedaj svoj strašni ogenj na mesto samo, ki je deloma v plamenu. Zmešnjava v mestu je bila strašna, kdor se je mogel rešiti, je zbežal na Nizozemsko. Vlada se je umaknila v Ostende, mesto ob zahodni obali Belgije, kralj in del armade tudi. Bati se je bilo, da bo to mesto, eno izmed najživahnejših evropskih trgovskih luk, ki je obenem znano po svojih umetniških stavbah, zlasti svoji lepi

Belgijsko mesto Löwen, za kazen od Nemcev razrušeno.

mraku, ki se je počasi širil v sobi. Njen trudni, od silne strasti izmučeni obraz je bil v črnem okviru bogatih las še bolj bled nego navadno in še lepši. Ko je zatisnila svoje žarke oči, polne zlobnega ognja, je bil ta obraz mil in dober, kakor obraz spečega otroka. Njene prsi, ki so se ves dan nemirno dvigale, bičane od neukročene, nenasitne maščevalnosti, so začele enakomerno dihati, vsa njena prelestna postava, ki je prej trepetala v srčni vročici, se je počasi umirila.

»Spi,« si je rekel Omar. »Alah naj ji pošlje dobre sanje!«

V sobo se je počasi prikradla gosta noč. Milena se ni ganila na svojem ležišču in tudi Albanček je, še vedno čepeč v svojem skritem kotu, slednjič zadremal...

Proti polnoči je Milena planila pokonci.

»Omar, kdo je?«

Deček se je zbudil, si pomel oči in odgovoril:

»Ne vem, gospa. Jaz ne vidim nikogar in nisem nič slišal.«

»Nekdo je potrkal na vrata. Prižgi luč in pojdi pogledat!«

Ta hip se je razločno čulo trkanje na vrata. Omar je prižgal svetilko na mizi in odhitel na dvorišče. Milena je obstala ob svojem ležišču in nepremično zrla proti vratom.

Čez nekaj časa so se odprla, prikazal se je Omar z lučjo in za njim — Jordaković. Milena je v grozi iztegnila roko, oči so se ji široko razprle in iz prsi se ji je izvil krik presenečenja in strahu.

Jordaković jo je pogledal in se ji zgrudil pred nože:

»Milena, uničen sem!«

Bil je tako strašen, da ga je bilo težko spoznati. V svoji raztrgani, z blatom in krvjo zamazani obleki, razmršenih, mokrih las, vdratih oči, do smrti izmučenega obraza je bil bolj podoben nesrečnemu blazniku nego postavnemu častniku, ki je bil nekdanj.

»Milena, ti si moja zla usoda!« je vzkliknil.

Milena se je zdrznila, zbrala vse svoje moči in rekla navidez mirno:

»Za Boga, kaj je vendar z Vami, major? Ali se Vam je primerila kaka nesreča? Pa sedaj ni časa za izpraševanje in dolge pogovore — saj ste ves slaboten in celo

ranjen, kakor se mi zdi. Najprej bomo morali to urediti. Omar, perilo za gospoda!«

Previdno se je sklonila k njemu, ga rahlo prijala in položila na svoje ležišče. Medtem so prišli služabniki in ga preoblekli, potem je pristopila Milena, pregledala rano, ki ni bila nevarna, a je vendar povzročila, da je major izgubil mnogo krvi, in jo obvezala. Sedla je k njegovi postelji in položila roko na njegovo vroče čelo.

»Ali imate mrzlico, major?«

»Ne, sedaj je vse dobro. Milena, prokletstvo spremlja vsak moj korak.«

»Ali niste zmagali?« je vprašala Milena.

»Uničeni smo, pobiti do zadnjega. Ne vem, ali je sto mož ušlo smrti.«

»O groza!« je vzdihnila Milena.

Ta vzdih ni bil neodkritosrčen. Vse njeno sovražstvo je veljalo izključno Jordakoviću, njega je hotela streti, samo njemu je veljala zanjka; sedaj je pa videla, da jih je padlo toliko nedolžnih, on, edini krivec in vzrok vse njene nesreče, se je pa rešil!

(Dalje.)

stolnici, na nedogleden čas uničeno. Kljub temu je mesto malo trpelo.

Na Francoskem se je nemški naval v zadnjem času nekoliko zaježil. Francozi so se na ta način skušali rešiti nemškega obroča, da so začeli nemško desno krilo obkoljevati. Ta namera se jim sicer ni posrečila, toda Nemci so bili vsled tega vendar prisiljeni, da so se umaknili nekoliko proti severu. Na tej strani se vrše neodločeni, pa naporni in krvavi boji dalje, v središču in na vzhodnem krilu pa vlada mir.

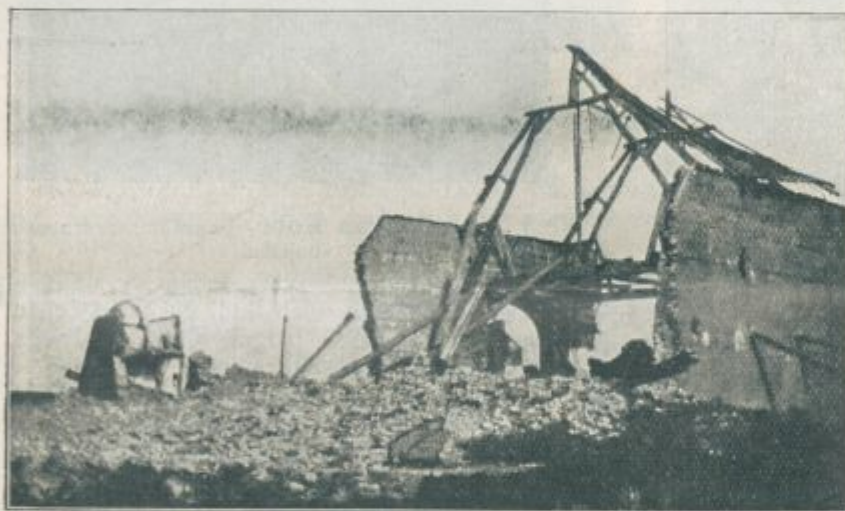

† Stotnik Ivan Kobé.

Padli stotnik Ivan Kobé je bil rojen leta 1878. Ljudsko šolo in spodnjo gimnazijo je končal v Novem mestu, kadetnico pa je dovršil v Karlovcu. Nato je bil kot praporščak prestavljen v Petrovaradin, kjer je skoro osem let služboval pri pešpolku št. 70. Kot nadporočnik se je preselil v Gorico k domobranskemu pešpolku št. 5. in odtod k istemu polku v Pulj. Iz Pulja je bil prestavljen k 17. do-

Nemško brodovje odbija angleški napad na Helgoland.

Učinek nemških topov kalibra 42 cm.

Vojni kurat ga je ob navzočnosti častnikov in moštva blagoslovil. Pokopan je bil na lepem prostoru ob gozdiču pri samostanu poleg grško-katoliškega pokopališča v poseben grob, ob katerem so postavili križ z njegovim imenom.

Večni pokoj in slaven spomin našemu junaku, ki je s svojim pogumnim bojem in neustrašeno smrtjo dokazal, da slovenska hrabrost še živi!

Kanonik dr. Evgen Lampè.

V četrtek, dne 15. oktobra, je bil v stolni cerkvi sv. Nikolaja inštaliran železni odbornik, namestnik dež. glavarja vojvodinje kranjske dr. Evgen Lampè za stolnega kanonika. Pri tej veseli priliki prinaša »Glasnik« njegovo sliko.

Dr. Evgen Lampè je ena izmed najmarkantnejših osebnosti našega javnega življenja. Mož neizprosne doslednosti, železne vztrajnosti, velike izobrazbe in zlasti, kar mu morajo priznati tudi njegovi politični nasprotniki, mož odličnih sposobnosti in neutrudne delavnosti. Vsako delo, ki se ga je lotil dr. Lampè, je uspelo. Kot glavni urednik političnega dnevnika »Slovenca« je urejeval ta list v najtežavnejših razmerah, ko se je stranka, kateri je posvetil svoje delo, šele konsolidirala. Kesneje, ko je S. L. S. dobila

mobranskemu pešpolku v Rzeszow, odkoder je ob začetku vojske odhitel na bojno polje.

Rajni stotnik je bil častnik z dušo in telesom, hraber in neustrašen, in se je v bojih v Rusiji zelo odlikoval. Dne 24. avgusta piše svoji gospe materi v Novo mesto:

»Prvo slavno bitko dobili. Rusi so bežali kot nori, vse so od sebe vrgli, orožje, obleko itd. Imeli smo gardo pred sabo in jih vrgli. Jaz sem s svojo kompanijo vzel eno baterijo in 196 Rusov, med temi štiri oficirje. Moji ljudje in jaz smo kar nori od veselja. Zgubili nismo dosti ljudi. Jaz štiri ranjene in nekaj jih še manjka. Moj konj je izginil. Bitka je trajala od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Artiljerija naša je streljala, da je bilo veselje. Rusi streljajo slabo, vse previsoko. Naši so jih vsega nekaj tisoč ujeli včeraj, in ranjenih in mrtvih je polno. Spali bomo danes na bojnem polju. Jaz s svojimi ljudmi pri vzetih topovih. Zdrav sem in vesel.«

Toda štiri dni pozneje ga je že zadela sovražna krogla in 29. avgusta je izdihnil v bolnišnici nekega ruskega samostana, previden s sv. zakramenti.

Učinek nemških topov kalibra 42 cm.

večino v deželi, je postal deželni odbornik in se je z vsemi svojimi velikimi zmožnostmi lotil svojega novega poklica. Postal je duša deželnega odbora. Njemu se ima Kranjska zahvaliti za neštivilne bele ceste, ki so v zadnjem času stekle po naši domovini, za mnoge vodovode, ki napajajo naše vasi s svežo studenčnico. V prvi vrsti je njegova zasluga, da so se težke finance kranjske dežele srečno uredile in da je dobilo gospodarsko življenje v deželi zdravo gmotno podlago.

Preden je kanonik dr. Lampè posvetil vse svoje moči političnemu življenju, je

magal. Ne odlikujejo ga visoka priznanja, pač pa prostovoljna revščina in čiste roke. Z mnogimi njegovimi prijatelji mu tedaj ob ustoličenju za kanonika tudi »Glasnik« tem iskreneje čestita.

Bitka pri Borodinu.

(Iz romana »Mir in vojna« L. N. Tolstoja.)

(Dalje.)

»Glej, veriga se je pretrgala! Umaknili so se,« so klicali nekateri in kazali preko nasipa.

kazal na kmete, ki so se sklanjali in kazali na baterijo, kjer je bil nekdo ravnokar ranjen. »Vam ni všeč ta kaša? Glej jih, krokarjev!« je zavpil nad nosači, ki so nosili ranjenca. »Zopet je eden manj!...«

Pijer je opazil, da je po vsaki krogli, ki je zadela, po vsaki nezgodi, ki se je pripetila, veselost naraščala. Kakor iz hudournega oblaka, ki se vedno bolj bliža,

Nabor-konj za vojsko.

† Stotnik Ivan Kobé, padel na severnem bojišču.

mного deloval tudi na slovstvenem polju. Bil je po smrti svojega strica, dr. Fr. Lampeta, dolgoleten urednik leposlovnega lista »Dom in Sveta«, ki se je pod njegovim vodstvom od leta do leta krepkeje razvijal. Sam ga je obogatil z mnogimi znanstvenimi spisi, posebno pa se je odlikoval po svojih duhovitih ocenah; po Mahničju je on naš najdoslednejši leposlovnih kritik.

Posebno pa diči dr. Lampeta ena lastnost — pač najlepša, ki jo more imeti politik: nesebičnost. Tudi sredi najhujšega političnega boja mu ni mogel nihče očitati, da si je s svojim delom gmotno po-

»Svoje delo glejte!« je zakričal nad njimi star podčastnik. »Če so se umaknili, bodo že vedeli, zakaj!« Pograbil je enega izmed vojakov za rame in ga sunil s kolonom; drugi so se smejali.

»K topu številka pet! Pustite neumnosti!« je nekdo zavpil od druge strani.

»Oo — ruk! Ena, dve, hop!« so se razlegali veseli glasovi tistih, ki so nastavljali topove.

»O joj, ta je našemu gospodu skoro klobuk odnesla!« se je smejal vojak z rdečim obrazom. »Tak vrag!«

»Aha, lisjaki!« se je smejal drugi in

so se na obrazih vseh ljudi češče in češče, svetleje in svetleje užigali bliski upornega, skrivnostno gorečega ognja.

Pijer ni več gledal naprej po vojnem polju, tudi njega je prevzemal ta ogenj, ki je gorel okrog, tako da je čutil, kako se isti plamen užiga tudi v njegovi duši.

Okrog desete ure so videli z baterije, da se je infanterija, ki je stala v grmovju pred njo in ob potoku Kamenka, začela umikati; zložili so puške in na njih nosili ranjenca seboj. Tedaj je prišel v okop neki general s spremstvom, se pogovoril s polkovnikom in Pijera ošinil s hudim pogledom; nato je ukazal infanteriji, naj leže, da bo krogla manj izpostavljena, in je zopet odjahal. Precej nato so se razlegli med infanterijo na desni od baterije bobni in klici poveljnikov, in Pijer je videl preko nasipa, da infanterija prodira naprej. Zlasti en obraz mu je ostal v spominu: bil je častnik bledega, mladeniškega obraza, ki je s povešeno sabljo stopal ritensko naprej in se nemirno oziral krog sebe.

Vrste infanterije so izginile v dimu, razleglo se je zategnjeno vpitje in naglo pokanje pušk; čez par trenutkov so prinesli veliko ranjencev na nosilih, in krogle so še pogosteje zadevale v baterijo. Nihče se ni več menil za Pijera, le parkrat so zakričali nad njim, da je napoti. Starejši častnik je hodil z mračnim obrazom in dolgimi hitrimi koraki od topa do topa, mladi oficirček pa je še bolj zardel in bolj vneto ukazoval vojakom, ki so nosili naboje, topove nastavljali in basali ter opravljali vsa svoja dela s tako naporno vneto, da so pri hoji odskakovali kakor na peresih.

Lakota na Ruskem. Starčki, žene in otroci prosijo hrane.

Prehod preko močvirnatega ozemlja.

Hudourni oblak je bil tukaj, in ravno tisti ogenj, čigar svetlikanje je Pijer opazoval, je plamtel na vseh obličjih. Stal je ob starejšem častniku, h kateremu je sedaj prihitel mladi oficirček, roko ob kapi:

»Pokorno javim, gospod polkovnik, da imamo še za osem streliv nabojev. Ali ukazujete, da streljamo dalje?« je vprašal.

»Karteče!« je samo zavpil starejši častnik in je gledal preko nasipa.

V tem trenutku je padel strel. Oficirček je zastokal, se zasukal in padel na tla, kakor ptič, ki je bil zadet v poletu, in pred Pijerovimi očmi je postalo vse čudno, nejasno in motno. Krogla za kroglo je žvižgala in udarjala v obrambni nasip, v vojake, v topove. Na desni od baterije so vojaki vpili »Hural!« in so drveli, toda ne naprej, temuč nazaj, kakor se je zdelo Pijeru. Tedaj je udarila krogla ravno v nasip, kjer je stal Pijer, razkopala je prst in mu jo vrgla v oči; v istem trenutku je zamigljalo nekaj črnkastega kakor žoga in je nekam udarilo. Domobranci pa, ki so ravno hoteli stopiti v baterijo, so tekli nazaj.

»Vse karteče!« je zavpil neki častnik. Podčastnik je drvel k starejšemu častniku in mu je naznanil z boječim šepetanjem, kakor naznani oskrbnik gospodarju med pojedino, da takega vina ni več, kot ga zahtevajo, da je strelivo pošlo.

»Tolovaji! In kaj zdaj?« je zavpil častnik nad Pijerom.

Obraz starejšega častnika je bil temno zardel, ves prepoten, in njegove temne oči so se bliskale. »Tecite k zalogam in prinesite streliva!« je divje zakričal nekemu vojaku in je pri tem pogledal Pijera.

»Jaz pojdem,« je dejal Pijer. Toda častnik je brez odgovora odšel z velikimi koraki na drugo stran.

»Ne streljati! Čakati!« je zavpil.

Vojak, kateremu je bilo ukazano, naj prinese streliva, je zadel mimogrede ob Pijera in mu je zaklical: »Slišite, gospod, tu ni prostora za Vas!« Pijer je tekkel za

Skupina ranjencev v goriški bolnišnici. (Veliko semenišče.) (Zgoraj.) Sredi skupine vodja sanitetnega oddelka cesarski svetnik g. Anton Jacobi, c. kr. stotnik v p., imetnik zlatega zaslužnega križca s krono in jubilejno svetinjo, vitez »reda svetega groba« in imetnik papeževega odlikovanja »Pro ecclesia et Pontifice«. — Za ranjence skrbi kot oče. — (Spodaj.) Ranjenci s slovenskimi sanitetnimi vojaki.

Angleška pomožna križarica »Oceanic«, ki je stala okrog 50 milijonov kron, je ob škotski obali zadela na mino in se potopila.

vojakom, a se previdno ogibal mesta, kjer je ležal mladi častnik. Ena, dve, tri krogle so ga preletele in so udarile pred njim, za njim in tudi ob strani. Toda Pijer je tekkel še vedno dalje.

»Kam pa pravzaprav grem?« se je nenkrat spomnil, ko je bil blizu zelenega municijskega voza, in je obstal, nevedoč, ali naj gre naprej ali nazaj. Tedaj ga je podrl strahovit udarec na tla, v istem hipu ga je obsvetil žar mogočnega ognja in v ušesih mu je zašumelo omotično žvižganje, prasketanje in grmenje.

Ko se je Pijer zopet zavedel, se je počasi vzdignil in se ozrl. Voza s smodnikom, v čigar bližino je bil prišel, ni bilo več, samo zelene, ogorele deske in krpe so ležale na ožgani travi; en konj je stresal ostanke ojesa, drugi pa ležal hropeč v travi.

(Dalje.)

DOGODBE

Zadnja cigara. Sredi preteklega stoletja je razbojnik Don Jazinto Gomez tako nadlegoval severne pokrajine Meksike, da je moralo nastopiti vojaštvo proti njemu. En vojaški oddelek pod poveljstvom poročnika Alfonza Herrera je naletel na razbojnika, se spustil z njimi v boj, pa je bil premağan.

Don Jazinto je tiste vojake, ki niso padli v boju, vljudno vprašal, ali hočejo stopiti v njegovo službo, ali morda rajši žele biti ustreljeni. V tem težkem položaju so se vsi odločili — in tega jim niti zelo zameriti ne moremo — da je bolje biti razbojnik nego mrlič, in so se pridružili Jazintovi četi.

Nato se obrne Gomez k poročniku in ga vpraša:

»Don Alfonzo, kako bo pa z Vami? Ali prestopite tudi Vi k nam?«

»Ne,« je odgovoril Herrera.

Rumunski kralj Karel I. umrl 10. oktobra. — Izhajal je iz knežje hiše Hohenzollerncev in je bil rojen 20. aprila 1839. Zaradi njegovih zvez z Napoleonovo hišo je bila njegova izvolitev za rumunskega kralja l. 1866. Dunaju in Berlinu neljuba. — Kralj je moral pod napačnim imenom in preoblečen na Rumunsko, kjer je bil z navdušenjem sprejet. Dne 22. maja je kot rumunski knez slovesno prišel v Bukarešt.

»To mi je zelo sitno,« mu je rekel poglavar razbojnikov, »kajti potem Vas moram dati ustreliti.«

»Kakor hočete.«

»Saj bi Vi z menoj ravno tako storili, če bi bil jaz premağan, kajne?«

»Najbrže,« je odgovoril poročnik. »Toda če bi Vas že moral dati ustreliti, bi Vas kot vljuden Meksikanec pred smrtjo še nekaj vprašal.«

»Kaj?«

»Če imate še kako zadnjo željo.«

»Najlepša hvala, da ste me opomnili na dolžnost, ki jo bom seveda izvršil. Vprašam Vas: ali imate še kako zadnjo željo?«

»Seveda! V svojem toku imam še eno cigaro, — dolgo, debelo panatelo, — ki bi jo rad pokadil, preden umrjem.«

»Razumem Vašo željo, ker sem tudi sam strasten kadilec, in Vam jo bom gotovo rad izpolnil.«

»Najlepša hvala za prijaznost!«

Potem si je Don Herrera prižgal cigaro in je kadil počasi, zložno, dimček za dimčkom. Vedel je, da zasledujejo še drugi vojaški oddelki proslulega razbojnika.

Ko po dveh urah še vedno ni pokadil cigare, je Gomez postal nestrpen. »Pohitite malo, Don Alfonzo!« je vzkliknil.

»Potrpite malo, Don Jazinto!« je odgovoril poročnik. »Nikar mi ne kalite zadnjega veselja! Dali ste mi svojo besedo!« In je kadil še bolj počasi kot prej.

Naenkrat zagrmje strel in se zasliši divje vpitje. »Za zlodja! Kaj neki to pomeni?« je vprašal razbojnik.

»To bo stotnik Gonzales s svojimi vojaki,« je odgovoril Herrera mirno. »Kmalu boste Vi kadili zadnjo cigaro, Don Jazinto.«

Tako se je tudi zgodilo. Pet minut pozneje se je morala Gomezova tolpa vdati veliki vojaški premoči. Vojaki, ki so prej

Simon Gregorčič. Izklesal M. Bizjak.

15. oktobra t. l. obhajamo sedemdesetletnico rojstva tega našega velikega pesnika.

postali razbojniki, da si rešijo življenje, so sedaj prav tako hitro postali zopet zvesti, vrli vojaki.

Poročnik pa je dal zadnji ogorek cigare ujetemu Gomezu, da si z njim prižge svojo zadnjo cigaro.

Dobra postelja. Nemški pesnik Karel Gutzkow je zvečer navadno tako pozno jedel, da ponoči ni mogel spati. Toda pesnik ni dolžil svojega preobloženega želodca, da mu moti spanje, temuč svojo posteljo in blazine. Poskušal je na vse načine napraviti si primerno ležišče, pa ni nič pomagalo, in Gutzkow je že obupal. Tedaj pa je moral na kratko popotovanje, na katerem je med drugo in tretjo uro zjutraj prispel v Draždane v »Hotel de Rome«. Bil je lačen kot volk, ker je pa kuhinja bila zaprta, je moral brez večerje v posteljo. Spal je tako dobro kot nikdar poprej in se je zjutraj zbudil ves pokrepčan in kakor prerojen. Komaj je vstal, je preiskal posteljo in dočgal, da je izborna. Sklep je bil hitro narejen. Pozvonil je, poklical krčmarja in ga vprašal, ali bi mu posteljo prodal. Po dolgem obotavljanju se je krčmar slednjič vdal, in ko se je pesnik čez nekaj dni vrnil domov, ga je postelja že čakala. Po stari navadi se je Gutzkow spet dobro navečerjal, nato je še šel v svojo običajno krčmo in tam snedel še mnogo kruhov ter precejšnji kos pečenke z gobami. Ko je potem, poln nade, da bo sladko spal, legel v svojo novo posteljo, se mu je zgodilo prav tako kakor v stari: spanec ni hotel priti.

ZDRAVSTVO

Za zadelan želodec. Na $\frac{3}{4}$ litra kropo deni pest tavzentrože, pest pelina, pest žajbeljna, pest črne mete in pol pesti pomarančnih olupkov, žlico kumine in žličko janeža. Pusti, da vre celo uro, pretlači in vlij v tekočino ravno toliko dobre slivovke, kolikor je skuhane tekočine. — Zdravilo jemlji vsak predpoldan po en žganjski kozarček.

Za napeta čeva in zabasane vetrove. Na poldrug liter dobre droženke deni 30 gramov prsnega korena (inula helenum), 30 gramov janeža, 30 gramov korijandra, 30 gramov sene, 30 gramov gñajakovega lesa in 200 gramov velikih rozin. Vse mora biti na drobno zrezano, iz rozin poberi peške. Postavi za 14 dni na zapeček, potem odlij tekočino in jemlji predpoldne in zvečer po eno žlico na žlici

Dr. Fr. B. Sedej, nadškof goriški, je obhajal dne 10. oktobra šestdesetletnico svojega rojstva. Z mnogimi drugimi njegovimi častilci tudi »Glasnik« ob tej priliki slovenskemu vladiki iskreno čestita.

vode. Ako uživaš te kaplje mesec dni, se ti bo uredila prebava in bo napetost izginila.

Za ozebel nos. 1. Maži ga znotraj in zunaj z medom. — 2. Nastrži krede in jo zmoči v lanenem olju, da bo gosta kakor mazilo. Tega namaži na platno in naveži na nos. — 3. Maži nos s svinjskim žolčem. — 4. Naredi mazilo iz $\frac{1}{2}$ kolofonije, $\frac{1}{4}$ voska in $\frac{1}{4}$ olja.

Ozeble noge tari s petrolejem ali špiritom, s slano čebulo ali s terpentinovim mazilom ali z zajčjo mastjo. — Dve žlici medu, pol žlice lavorjevega olja in pol žlice terpentinovnega olja zmešaj in maži ozeblino.

Da se obvaruješ ozeblin. Dve pesti na drobno zrezanih kopriv opari s $\frac{1}{4}$ l vrelega lanenega olja, pokrij posodo in postavi za 24 ur v gorak pepel ali na zapečje. Potem precedi in primešaj $\frac{1}{8}$ l nageljnovnega olja in $\frac{1}{2}$ l špirta. S tem si namaži noge in roke, preden greš v mraz.

Za bramorje (Knochenfraß), gñojenje ob kosti in prisad je staro zdravilo zeleno listje bele lilije. Nemški časopis prinaša vest, da je pri neki ženski nastala potreba odrezati nogo, ker je pritiskal prisad. Jutro drugega dne je bilo odloženo za operacijo. Zvečer je prišla znanka, ki je ovila bolno nogo z zelenimi listi lilije. Ko je prišel zjutraj zdravnik, je našel bolnico, ki ni spala že tri tedne, spečo, otok na nogi je bil splahnjen, na ranjenem kraju, kjer se je bil začel prisad, je bila iztekla množina materije. Noge ni bilo treba rezati.

GOSPODINJA

Kako se branimo mrčesa. V vojski po severnih in južnih krajih se seznanjajo kmalu z drobno, sitno kavalerijo, ki mu je bolj mučna kakor očiti sovražnik. Na perilo, ki je izprano v izkuhu vinske rutice (*Ruta graveolens*), ne gredo uši. Beže tudi od kože, namazane s sivkinim oljem. — Stolci lorberjeve jagode, brinja in kafe, napraši s tem obleko. — Nosi pri sebi pelina ali rožmarina. — Najbolje je pač oprati obleko in perilo v hudem kropu. Naglavne uši preženeš najbolje, če si ostržeš lase in si izpereš glavo z jesihom ali utereš s petrolejem ali z rožmarinovim oljem. Kjer radi mraza ne kaže ostriči glave do golega, namoči robec v žganje in si obveži z robcem glavo, zjutraj si izčeši lase. Umivanje z gorčkim jesihom zamori uši, tako tudi mazanje s petrolejem. Tudi životne uši preženeš z umivanjem z vročim jesihom ali z rožmarinovim oljem. — Mazila za uši, ki vsebujejo strupene snovi, so nevarna.

Špinača do snega. Špinača je dobra celo leto. Za prikuho rabimo navadno le pravo špinačo. A še boljša je, če vzamemo zraven nekaj mladih kopriv, katere Kneipp zelo priporoča. Kesneje rabimo pesno perje, staro salato in kesno v jeseni mlado repico, zlasti nje listje. Začimbe kakor po navadi. — Poskusi! Zdrava prikuha in poceni ter porabna za vsako mizo. Poda se tudi k postnim jedem, cvrčkom itd.

DROBIŽ

Vojske zadnjih 40 let. Od leta 1878. je bilo 18 vojsk, med njimi zlasti več krvavih kolonijalnih vojsk. Najznamenitejše vojske evropskih narodov so v tem času rusko-turška (1878), francoska kolonijalna vojska v Tunisu (1881), francoska ekspedicija v Tonking (1885), francoska ekspedicija na Madagaskar (1895) grško-turška vojska (1896), vojska Italije proti Abesiniji (1897), špansko-amerikanska vojska (1898), burska vojska (1899), angleška ekspedicija v Sudan istega leta, vojska evropskih velesil proti boksarjem na Kitajskem (1900), rusko-japonska vojska (1905), francoska ekspedicija v Maroko (1908) in na štirinajstem mestu stoji turško-italijanska vojska (1911). Nemčija je sodelovala samo v vojski zoper boksarje. Vendar stoji na petnajstem mestu nemška ekspedicija v južno Afriko proti Hererom. Vojska, v katero ni bila zapletena nobena izmed evropskih držav, je bila vojska med Kitajsko in Japonsko leta 1894. Iz najnovejšega časa moramo še prišteti dve balkanski vojski. Nemčija je imela v tem času dve vojski, Francija pet, katere so se vse vršile v naselbinah, Turčija tri, Italija dve, Anglija tri, in sicer tudi v naselbinah, Japonska dve in Španija dve. V vseh teh vojskah je sodelovala tudi mornarica.

V mestu Reims, za katerega se ravnokar bije ljut boj med Francozi in Nemci, so nekdanji kronali francoske kralje. V katedrali, ki je sedaj zelo poškodovana, se nahaja dragocen evangelijski, na katerega so francoski kralji ob nastopu vlade prisegali. Ta evangelijski je zelo lep pisan na pergamentu, diči ga krasne začetnice, vezan je v usnje in bogato okovan z zlatom, pisan pa je v — staroslovenščini (v glagolici).

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.

LISTNICA

Štev. 1. nam je popolnoma pošla. Novim naročnikom moremo postreči le od druge številke naprej.

Več naročnikov je reklamiralo »Glasnik«, češ da ga pravočasno ne prejmejo, oziroma da ga sploh ne dobe. Napako je iskati pri pošti, ki, kakor umljivo, vsled vojne ne more posvečati časopisom iste skrbi kakor v normalnih časih. Tupatam se je celo primerilo, da je bilo v zavitkih manj »Glasnikov« kakor smo jih odposlali — dokaz, da se še marsikdo za list zanima, ki ga ni v stanu plačati.

Na pošto oddamo ves list četrtek zvečer.

Nekateri želé, da bi »Glasnik« izhajal dan prej, pa tej želji ne moremo ustreči. Večini naročnikov je ustrezno, da imajo list v soboto oziroma v nedeljo v rokah. Da pa moremo postreči z zanimivimi slikami, je umestnejše, da tiskamo list sredi mesta začetkom tedna.

Pri naročilih in reklamacijah navedite vedno pošto, vas in hišno številko.

Zemljevid priložimo prihodnji številki, ki bo vsled svoje obsežnosti in zanimivosti prednjačila pred vsemi doslej izišlimi.

Čim več naročnikov, tem obsežnejši bo list.

Častite naročnike pa prosimo, da priporočajo list tudi onim, ki ga doslej še ne poznajo.

Novemu naročniku iz Cola! Poslane naročilnice niste podpisali, zato ne vemo, komu naj list pošljemo. Pojasnite nam, kdo ste!

J. d. Poslano smo prejeli in bomo nekatere stvari pri priložnosti porabili.

P. O. Če bo mogoče.

MESTNA
HRANILNICA
LJUBLJANSKA

LJUBLJANA

Prešernova ulica štef. 3.

Največja
slovenska
hranilnica

Denarnega prometa koncem
leta 1913 - - - - K 700.000.000-
Vloge - - - - - K 43.500.000-
Rezervni zaklad K 1.330.000-

Sprejema vloge vsak de-
lavnik in jih obrestuje po4¹/₂ 0/0

brez odbitka.

Hranilnica je pupilarno
varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike.

Knjigoveznica Katol.
tiskovnega društva
v Ljubljani, Ko-
pitarjeva ulica 6

se priporoča za vsako-
vrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“,
kokarde in pentlje z napisi
za društva se izgotavljajo
v najkrajšem času
po zmernih cenah.

Katoliška
tiskarna
II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

V vojnem času

je potrebna zanes-
ljiva ura ali žepna
budilka, kakoršne
vam nudi resnično
domača svetovno-
znana tvrdka, ki
je največja zaloga
zlatnine in briljan-
tov, sedaj po zni-
žanih cenah.

Naj nihče ne
zamudi prilike!

F. ČUDEN, LJUBLJANA

samo Prešernova ulica štef. 1

Lastna tovarna ur v Švici .. Naročujte veliki
cenik zastonj, tudi po pošti franko.

Prodajalna
Katol. tiskovnega društva
(G. Klčman)

priporoča slavnim krajnim šolskim
svetom in šolskim vodstvom svojo
veliko in bogato zalogo šolskih po-
trebščin, kakor:

zvezke, ovijalni, pisalni in riselni papir,
svinčnike, šestila, ravnila, peresa, črnila,
radirke, gobe, kreda, šolske knjige itd.

Cenjena naročila se hitro
.. in točno izvršujejo ..

Ostanki krasnega novega zim-
skega blaga za obleke so došli na
zalogo. - Ostanki se prodajajo vsa-
ko sredo in soboto za skoro polo-
vične cene na zalogi pri podjetju
'HERMES' bratov Vokač v Ljubljani
v Šelenburgovi ulici štef. 5 v prvem
nadstropju (nasproti glavne pošte).

Ostanke pošiljamo s pošto vsak
dan takoj, ko dobimo naročilo.

Naslov za pisma zadostuje: Podjetje
zvezdnih tkanin 'Hermes' Ljubljana G.

Zahtevajte novi cenik od ostankov!

Opozorjamo pri nakupu vsakovrstnega obuvala za dame, gospode in otroke na edino moderno domače podjetje te stroje tovarno Peter Kozina & Ko. v Tržiču. Tvrdba ima v Ljubljani, Breg št. 20, veliko zalogo samolastnih priznanih najboljših in za vsako nogo priležnih izdelkov. Cene so vsled tega, ker se prodaja iz tovarne neposredno, brez konkurence.

Izšla je ravnokar

Cena izvodu 24 vinarjev. Razprodajalci dobe velik popust.

Družinska Pratika

za leto 1915

Ravnokar izišli letnik naše „Družinske Pratique“ s podobo sv. Družine na naslovni strani se odlikuje izmed vseh dosedanjih po posebno izbrani, mnogovrstni vsebini in izredni obilici krasnih slik.

Omenjamo predvsem obširne popise o grozodejstvu v Sarajevu, življenjepisi posl. dr. Žitnika, katol. shod v Ljubljani, belokranjsko železnico, svetovno vojsko itd. Poleg tega pa najde čitatelj v „Družinski Pratici“ mnogo zabavnega in poučnega berila ter obilo gospodarskih tabel in pojasnil. Vsakdo, staro in mlado, bo našel v tem letniku „Družinske Pratique“ obilo pouka in razvedrila.

in se dobiva odslej pri založništvu v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6

poleg tega pa tudi v „Katoliški Bukvarni“, Pred škofijo in v „Prodajalni Katol. tiskovnega društva“ prej F. Mičman v Ljubljani kakor tudi skoro v vseh trgovinah z mešanim blagom v Ljubljani in po deželi.

Slovenci, segajte po tem najcenejšem ljudskem koledarju.

Zahtevajte ga povsod!

Samo še par sto knjižic

Zločin v Sarajevu

je na razpolago. Kdor še nima te lične knjižice, naj si jo pravočasno nabavi, dokler ne poide. Razpečava jo „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Stane s poštnino vred samo 80 vinarjev.

„Balkan“

trgovska spedijska in komisijska delniška družba

Ljubljana, Dunajska c. 33.

Prvo ljubljansko javno skladišče.

Centrala: Grst.

Prevažanje blaga vsake vrste. Prevažanje pohišta s pat. pohištenimi vozovi v mestu in na vse strani. Redni nabiralni promet z Dunajem, Prago, Trstom itd.

Zacarinjevanje.

Točna postrežba. Cene zmerne. Telefon št. 100

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Zemljevidi za zasledovanje vojnih dogodkov na vseh bojiščih:

Zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav 1 : 250.000. Cena K 2.—

Zemljevid Avstrijsko-ruskega bojnega polja 1 : 1.000.000. Cena s poštnino vred K 1:30.

Zemljevid Nemško-ruskega bojnega polja 1 : 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Nemško-francoskega bojnega polja 1 : 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Evrope 1 : 7.500.000. Cena s poštnino K 2:60.

Zemljevid svetovnega prometa 1 : 45.000.000. Cena s poštnino vred K 2:70. Ta zemljevid bo izborno služil posebno, če se razširi vojni požar tudi izven Evrope. Zemljevid je pa tudi drugače za splošen pregled jako zanimiv, ker obsega statistične podatke za vse države na svetu (obseg, število prebivalcev, izvoz itd.).

Vojska na Balkanu 1912/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik. Elegantly broširano K 6:50.

Kdor naroči to knjigo dobi zgoraj priporočeni zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga „Vojska na Balkanu“ je ena najlepše opremljenih slovenskih knjig; obsega vse polno vojnih slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah,

dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vplesti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodbe, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in zanimanjem čital. Knjiga seznanja bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažilnimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evgen Lampe. Cena K 4:80, eleg. vezana K 6:—: Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec, Vezan K 4:50. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad 40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priložno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1:20, vez. K 1:80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskušena domača zdravila, katera je naš moderni čas žal popolnoma pozabil. Bog sam nam je v naravi podaril najboljše leke proti raznim boleznim in ta knjiga nas uči te leke spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena po nemški knjižici župnika Jan Künzleja. Cena 60 vin. To knjižico smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogosteje mučijo ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnata in obsega marsikatero tako preprosto domače zdravilo, ki pa bolje učinkuje kakor najrazličnejši moderni leki, ki jih naštevajo obširne zdravilne knjige.

Zelišča v podobi. Cena 60 vin. Ta knjižica prinaša v naravnih barvah slike raznih zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč ne pozna, s pomočjo te knjižice iste lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto, katera bi morala tvoriti domačo lekarno vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove soprogo vojvodinje Hohenberg. Z mnogimi slikami. Cena 70 v, po pošti 80 v. Knjižica obsega najnatanejši popis strašnega zločina, ki je na nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom iztrgal iz naše srede ljubljene prestolonaslednika ter njegovo zvesto družico in do dna pretresel srca vsega čutečega človeštva.

UHER-PREMOG :: LJUBLJANA